

İstikamet Sahibi Olmak..

Dr. Fatih YÜCEL
Din İşleri Yüksek Kurulu Uzmanı

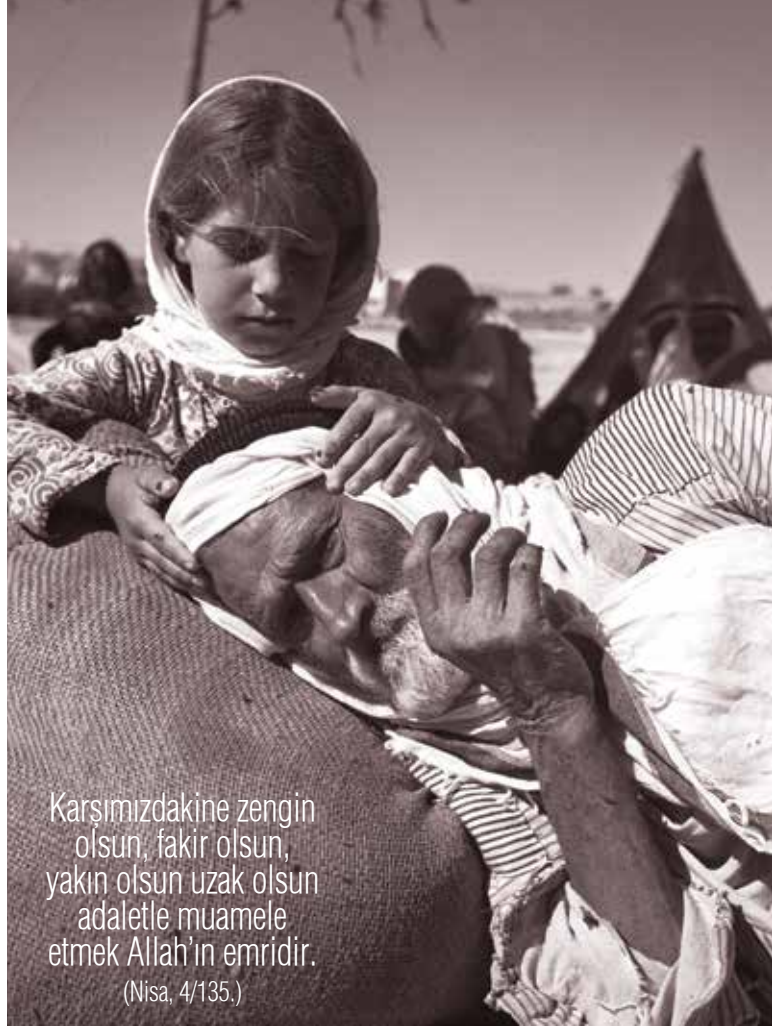
BİR yıl daha geçti ömrümüzden. Zaten atalarımız da “sayılı günler tez geçer” demişler. Oysaki Rab-bimiz, bize verilen sürenin sayılı olduğunu haber veriyor kerim kitabımızda. (*Mü'minun*, 23/113.) Belki nisyân ile malul oluşumuzdan, belki nefsin ve şeytanın iğvasına kapıldığımızdan çabucak geçen bu dünya hayatına dahiyor ve asıl hayatımız olan ahiret yurdunu unutuveriyoruz. Belki de dünya hayatının hepimizi büyüleyen ihtişamlı cazibesi kuşatıyor bizi: Daha çok kazanma, daha güzele kavuşma arzusu; makam ve mevki hırsı, daha konforlu bir yaşam hayali... Bu doyumsuzluğun ilacı, Efendimizin ifade ettiği gibi bir avuç topraktan başka bir şey değil aslında. (*Buhari, Rikak*, 10; *Müslim, Zekât*, 116-119.)

Zaaflarımız bunlarla da sınırlı değil. Bu zaafklar birleştiğinde önemli olan ne varsa hepsini bir bir unutuveriyoruz. Bizi en güzel şekilde yaratıp, endamlı kılan Rabbimizi unutuyoruz en başta: “Ey insan! Seni yaratan, şekillendirip ölçülü yapan, dilediği bir biçimde seni oluşturan cömert Rabbine karşı seni ne aldattı?” (*Infitar*, 82/6-8.) Topraktan geldiğimizi, toprağa gireceğimizi ve sonra O'nun huzuruna varıp yaptıklarımızın hepsinin he-sabını teker teker vereceğimizi... Canın, hayatın, çevrenin velhasıl

her şeyin elimizde bir emanet olduğunu... Bize emaneten verilen canlarımızı “sayılı zaman” dilimi bittiğinde ertelenmeden teslim edeceğimizi. (*Münafikun*, 63/11.) Oysaki ne yarının bizim için neler getireceğinden haberdarız, ne de bu emaneti nerede teslim edeceğimizden. (*Lokman*, 31/34.) Lokman Hekim oğluna sorumluluk duygusu aşlamaya çalışırken (*Lokman*, 31/16.), kıyamet gününde onun için elinden bir şeyler gelmeyeceğinin farkındaydı. Amacı, canından bir parça olan oğlunu, geleceğinde şüphe olmayan çetin bir güne hazırlamaktı. Sonuçta bütün tavsiyelerine rağmen oğlunu ikna edemeyen Nuh gibi olmak da var bu hayatta. (*Hud*, 11/42-47.)

Bu gidiş nereye?

İnsanlığın giderek kan ve gözyaşına boğulduğu dünyamızda önce insanlığımızı mı sorgulamalıyız yoksa İslamlığımızı mı? Hangisinden başlasak acaba... Aslında bu soruyu sormak ve bir yerden başlamak önemli olan. Yirmi birinci asır dünyasına şöyle bir göz attığımızda onca güzelliğe rağmen insanlığımızın da Müslümanlığımız üzerinden sorgulanması kaçınılmaz bir hâl alıyor. İnsana verilen değer hiç bu kadar azalmamıştı... Farklı kaygılar, ekonomik hedefler ve menfaat eksenli dünya düzeninde birbirini sömürme yarışına girmiş olan insanoglu... İnsanca yaşamaktan başka hedefi olmayan anaların-babaların ve bebeklerinin, insanlığın gözü önünde ölüme terk edilmesi... Kudüs'te, Suriye'de,

Karşımızdakine zengin olsun, fakir olsun, yakın olsun uzak olsun adaletle muamele etmek Allah'ın emridir.
(Nisa, 4/135.)

Mısır'da, Irak'ta, Bosna'da, Myanmar'da, Doğu Türkistan'da ölen insanlıktı. İnsanlık günden güne yok oluyor, umutlarını uçsuz bucaksız okyanuslara bırakıyordu.

Ya Müslümanlık?

Müslümanlığın yansımalarının görülebildiği hangi alana baksak acaba... Pamuk ipliğine bağlı ibadet hayatımıza mı; acınası bir hâlde olan insani ilişkilerimize mi? Bizi biz yapan ahlaki ilkelere

mi? Ya haramlar ve günahlar hususundaki durumumuz!...

İnsanla ve varlıkla olan ilişkilerimiz asıl sorgulamamız gereken alanı ifade ediyor. Bu alanda gerçekten ciddi bir sıkıntı içinde olduğumuzu söylersek abartmış olmayız. En başta sosyal ilişkilerimiz aşınmayı ortaya koyar nitekte. Bu alanda başta anne baba, evlat ilişkileri olmak üzere akraba ilişkilerinde ciddi problemlerimizin olduğu muhakkak...

Ölçülerin şaştığı anlarda Müslüman açısından yapılacak şey bellidir. İnanç, ibadet, muamelat, insani ilişkiler, varlıkla ilişkileri hususunda kendi ölçülerimiz bir kenara bırakılıp Allah ve Rasulü'nün bize hayat bahşeden ölçüleri esas alınmalıdır. Zira ölçü şaşarsa istikamet de kaybolur.

Ya Müslümanlığımızın simgesi olan yüce ahlaki ilkelerimize ne demeli? Doğruluk, adalet, dürüstlük ve güvenilirlikten başlayalım işe. Bugün en büyük toplumsal problemlerimizden biri, Kur'an'ın ısrarla vurguladığı bizi takvaya ulaştıran başta "adalet" olmak üzere yüce değerlerin yitirilmesi değil midir? Oysaki Kur'an, düşmana muamelede bile adaletli olunması gerektiğini emreder. (*Maide, 5/8.*) Karşımızdakine zengin olsun, fakir olsun, yakın olsun uzak olsun adaletle muamele etmek Allah'ın emridir. (*Nisa, 4/135.*) Emanetin ehline verilmesini ifade eden ayet-i kerimeler açık bir şekilde bu konuda bizi hassas olmaya davet etmektedir. (*Nisa, 4/58; Mearic, 70/32.*) Şüphesiz ki, adalet mülkün temelidir; emanetin zayi olması kıyametin alametidir. Öyleyse bu temel hasletlerin yitirilmemesi gerekir.

Ya kardeşlik algımıza ne demeli. Kur'an, "Ancak müminler kardeşler." (*Hucurat, 49/10.*) demektedir. Kur'an'ın bütün müminleri kardeş kılan bu açık emrinin hilafına sadece "kendi cemaatinden/cemiyetinden mensup olanı ya da ihvanını" kardeş edinen Müslümanın durup düşünmesi gerekmez mi? Özden kopuşun, istikametten ayrılışın en önemli göstergelerinden biri bu değil mi? Ve bu gidiş nereye demeyi haklı kılmıyor mu?

Tabii burada cömertlik, diğerkâmlık, isar gibi infak yaşamımızı ilgilendiren hususlarda nispeten başarılı olduğumuzu söyleyebiliriz. Elhamdülillah vermeyi, ikram etmeyi seven bir milletiz. Bugün OECD ölçütlerine göre gayrisafi millî hasılası dikkate alındığında dünyada en çok hayır ve yardımı yapan ülkeyiz.

İstikamet sahibi olmak...

Ölçülerin şaştığı anlarda Müslüman açısından yapılacak şey bellidir. İnanç, ibadet, muamelat, insani ilişkiler, varlıkla ilişkileri hususunda kendi ölçülerimiz bir kenara bırakılıp Allah ve Rasulü'nün bize hayat bahşeden ölçüleri esas alınmalıdır. Zira ölçü şaşarsa istikamet de kaybolur. İstikamet ise bir Müslüman için çok önemli bir duruştur. Bu nedenle Kur'an'da rabbimiz açıkça, "Öyleyse emrolduğunuz gibi dosdoğru ol, hak ve adalet ölçülerini aşma." (*Hud, 11/112.*) buyuruyor. Bir diğer ayette aynıyla tekrarlanan bu emir cümlesine ayrıca, "başkalarının heva ve hevesine uyma" emri eklenerek istikamet çerçevesi çizilmiş oluyor. Ayetin devamında, "adaleti gerçekleştirme görevi"nden ve dönüşün Allah'a olduğundan bahsedilmesi oldukça manidardır. (*Şûra, 42/15.*) Ayet-i kerime istikamet, heva ve hevese uymaksızın sadece Allah'ın emrettiği gibi dosdoğru olarak ve adaletten ayrılmadan yaşamakla

gerçekleşebileceğini vurguluyor ki bu da asıl ihtiyaç duyduğumuz husustur. Kısaca istikamet, O'nun istediği tutumları sergileyerek yola koyulmak, yoldan ayrılmamaktır. Mutedil olmak, orta yolu takip etmek ama asla yoldan çıkmamaktır. Eğrilmeden bu ilkeler üzere sebat etmektir. Rabbinizin gösterdiği dosdoğru yolun dışındaki yollara, hevaya ve hevese uymamaktır. (*En'am, 6/153.*) Haddi aşmamaktır. Ölçüyü şaşırılmamaktır. Haktan, hakikatten, adaletten ayrılmamaktır. Aksi takdirde insan ölçüleri yitirir, yolunu kaybeder.

Öyleyse işin içine kendimizi de katarak hep beraber "bu gidişe bir dur demeli", samimiyet ve ihlasımızla emrolduğumuz gibi dosdoğru bir yaşam gayretinde olmalıyız. Merhum Diyanet İşleri Başkanı Ömer Nasuhi BİLMEN'in tefsirinde Sait Paşa'dan naklettiği şu kıtanın zihnimize yer etmesi ümidiyle istikametimiz daim olsun:

Halkı tahrib eyleyip de kendin âbât eyleme"

Bu cihanda ev yapıp ukbayı berbat eyleme"

Nefin için zâlimi bî rahme imdat eyleme"

Âlemi tenfir eden ahvali mutâd eyleme"

Müstakim ol Hz. Allah utandırılmaz seni"